

**УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВЕСЛУВАЛЬНИКІВ
НА ЕТАПІ ПОПЕРЕДНЬОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ
ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ АВТОРСЬКИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАСОБІВ**
Богуславська Вікторія

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Анотації:

Незважаючи на постійну модернізацію системи підготовки спортсменів, а також існуючу законодавчу базу, спрямовану на інноваційні перетворення у сфері фізичної культури та спорту, на сьогодні інформація щодо використання інтерактивних засобів у теоретичній підготовці спортсменів у циклічних видах спорту відсутня, що не відповідає сучасним запитам до підготовки спортсменів. **Мета дослідження** полягає у визначенні порівняльної оцінки ефективності тренувань із застосуванням традиційних та авторських інтерактивних засобів теоретичної підготовки. У дослідженні взяли участь 42 особи, що займаються веслуванням на байдарках і каное на етапі попередньої базової підготовки. Спортивний стаж досліджуваних становив 3-4 роки, кваліфікація на рівні II – III спортивного розрядів. Заняття за розробленими програмами проводились у підготовчий період макроциклу. У роботі використовувалися наступні **методи дослідження**: теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел, педагогічне спостереження, педагогічний експеримент, педагогічне тестування, методи математичної статистики. **Висновки.** Тренування, під час яких застосовувалися лише засоби теоретичної підготовки, рекомендовані навчальною програмою, виявилися мало-ефективними за більшістю розділів знань на етапі попередньої базової підготовки спортсменів. Навчально-тренувальні заняття із застосуванням інтерактивних засобів виявилися ефективнішими, ніж заняття, на яких використовувалися лише рекомендовані навчальною програмою засоби теоретичної підготовки. Заняття із застосуванням інтерактивних засобів теоретичної підготовки більшою мірою сприяли підвищенню загального рівня теоретичної підготовленості юних веслувальників на етапі попередньої базової підготовки – до 60,5% ($p < 0,05$), ніж заняття, на яких використовувалися лише рекомендовані навчальною програмою засоби теоретичної підготовки – до 36,2% ($p < 0,05$). **Перспективи подальших пошуків** у цьому напрямку передбачають, розробку та експериментальну перевірку авторських інтерактивних засобів теоретичної підготовки, які сприятимуть підвищенню рівня теоретичної підготовленості спортсменів на різних етапах підготовки в циклічних видах спорту.

Ключові слова:

теоретична підготовка, веслування, інтерактивні засоби

Improvement of theoretical preparedness of rowers at the stage of preliminary basic training by applying the author's interactive tools.
Bohuslavskia Viktoriia

Despite the constant modernization of the athletes' training system, as well as the existing legislative framework aimed at innovative transformations in the field of physical education and sports, currently, there is no information on the use of interactive tools in the theoretical training of athletes in cyclic sports, and it does not meet modern requirements for training athletes. **The study aimed** to compare the assessment of effectiveness of training with the use of traditional and author's interactive tools of theoretical training. The study included 42 people involved in kayaking and canoeing at the stage of preliminary basic training. The sports experience of the subjects was 3-4 years, qualification at the level of II-III sports categories. Classes on the developed programs were conducted in the preparatory period of the macrocycle. In this work, the following **research methods** were used: theoretical analysis and generalization of literary sources, pedagogical observation, pedagogical experiment, pedagogical testing, methods of mathematical statistics. **Conclusions.** Training, in which only the theoretical training tools recommended by the curriculum were used, proved to be ineffective in most sections of knowledge at the stage of preliminary basic training of athletes. Training sessions with the use of interactive tools proved to be more effective than classes that used only the theoretical training tools recommended by the curriculum. Classes with the use of interactive theoretical training tools contributed more to the increase of the general level of theoretical training of young rowers at the stage of preliminary basic training – up to 60.5% ($p < 0.05$) than classes using only theoretical training tools recommended by the curriculum. – up to 36.2% ($p < 0.05$). **Prospects for further research** in this direction include the development and experimental testing of the author's interactive tools for theoretical training, which will increase the level of theoretical training of athletes at different stages of training in cyclical sports.

theoretical training, rowing, interactive means

Совершенствование теоретической подготовки гребцов на этапе предварительной базовой подготовки путем применения авторских интерактивных средств
Богуславская Виктория

Несмотря на постоянную модернизацию системы подготовки спортсменов, а также существующую законодательную базу, направленную на инновационные преобразования в сфере физической культуры и спорта, в настоящее время информация об использовании интерактивных средств в теоретической подготовке спортсменов в циклических видах спорта отсутствует, что не соответствует современным требованиям к подготовке спортсменов. **Цель исследования** заключалась в определении сравнительной оценки эффективности тренировок с применением традиционных и авторских интерактивных средств теоретической подготовки. В исследовании приняли участие 42 человека, занимающихся греблей на байдарках и каное на этапе предварительной базовой подготовки. Спортивный стаж исследуемых составил 3-4 года, квалификация на уровне II-III спортивного разрядов. Занятия по разработанным программам проводились в подготовительный период макроцикла. В работе использовались следующие **методы исследования**: теоретический анализ и обобщение литературных источников, педагогическое наблюдение, педагогический эксперимент, педагогическое тестирование, методы математической статистики. **Выводы.** Тренировки, во время которых применялись только средства теоретической подготовки, рекомендованные учебной программой, оказались малоэффективными по большинству разделов знаний на этапе предварительной базовой подготовки спортсменов. Учебно-тренировочные занятия с применением интерактивных средств оказались более эффективными, чем занятия, на которых использовались только рекомендованные учебной программой средства теоретической подготовки. Занятия с применением интерактивных средств теоретической подготовки в большей степени способствовали повышению общего уровня теоретической подготовленности юных гребцов на этапе предварительной базовой подготовки – до 60,5% ($p < 0,05$), чем занятия, на которых использовались только рекомендованные учебной программой средства теоретической подготовки – до 36,2% ($p < 0,05$). **Перспективы дальнейших исследований** в этом направлении предусматривают, разработку и экспериментальную проверку авторских интерактивных средств теоретической подготовки, которые будут способствовать повышению уровня теоретической подготовленности спортсменов на разных этапах подготовки в циклических видах спорта.

теоретическая подготовка, гребля, интерактивные средства.

Постановка проблеми. Незважаючи на постійну модернізацію системи підготовки спортсменів, а також існуючу законодавчу базу, спрямовану на інноваційні перетворення у сфері фізичної культури та спорту [6, 11], на сьогодні інформація щодо використання інтерактивних засобів у теоретичній підготовці спортсменів у циклічних видах спорту відсутня, що не відповідає сучасним запитам до підготовки спортсменів [1, 2, 3, 4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує чимало наукових робіт, присвячених таким сторонам підготовки спортсменів як фізична, технічна, тактична, психологічна, інтегральна [10, 14], а теоретична інформація присутня у кожній із обумовлених сторін підготовки [10]. Отже, теоретична підготовка є невід'ємною стороною підготовки спортсменів.

Разом із тим, дискретні питання теоретичної підготовки спортсменів розглядаються лише в окремих працях [9, 13, 15, 16, 17].

Спроба розв'язання цієї проблеми М. П. Пітиним [8] полягала в обґрунтуванні основних положень загальної концепції теоретичної підготовки в спорті. Однак, реалізаційні положення цієї концепції не передбачали специфікації відповідно до груп видів спорту, а також імплементацію в теоретичну підготовку спортсменів інтерактивних засобів, що зумовлює актуальність нашого дослідження.

Зв'язок роботи з науковими темами та планами. Робота виконана в межах тем: «Основи теоретичної підготовки в спорті» на 2013–2017 рр. (номер державної реєстрації 0113U000659), «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті» на 2016–2020 рр. (номер державної реєстрації 0116U003167) плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури та «Теоретико-методичні основи програмування і моделювання підготовки спортсменів різної кваліфікації» на 2016–2020 рр. (номер державної реєстрації 0116U005299) плану науково-дослідної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

З огляду на вищевикладене, мета нашого дослідження полягала у визначенні порівняльної оцінки ефективності тренувань із застосуванням традиційних та авторських інтерактивних засобів теоретичної підготовки.

Матеріал і методи дослідження. У дослідженні взяли участь 42 особи, що займаються веслуванням на байдарках і каное на етапі попередньої базової підготовки. Спортсмени були розподілені у дві експериментальні групи: ЕГ₁ та ЕГ₂, які налічували по 20 та 22 особи відповідно. Спортивний стаж досліджуваних становив 3–4 роки, кваліфікація на рівні II–III спортивного розрядів. Заняття за розробленими програмами проводились у підготовчий період макроциклу.

В обох експериментальних групах (ЕГ₁ та ЕГ₂), змістове наповнення занять із теоретичної підготовки було однаковим і відповідало попередньо встановленій інноваційній структурі та змісту теоретичної підготовки для визначеного етапу підготовки [2, 4, 12].

Різниця полягала в тому, що у групі ЕГ₁ застосовувалися лише засоби та методи, рекомендовані навчальною програмою [5], тоді як у навчально-тренувальний процес спортсменів ЕГ₂ було імplementовано ще й авторські інтерактивні засоби теоретичної підготовки, а саме комп'ютерні ігри за темами розділів теоретичної підготовки спортсменів на етапі попередньої базової підготовки.

Тривалість педагогічного експерименту із застосуванням розроблених інтерактивних засобів становила 30 тижнів, а загальна тривалість навантаження з теоретичної підготовки складала одну годину на тиждень для усіх експериментальних груп.

Контроль за рівнем теоретичної підготовленості веслувальників здійснювався до початку педагогічного експерименту та по його завершенні шляхом проведення тестування.

Використання усіх авторських інтерактивних засобів теоретичної підготовки відбувалося згідно з алгоритмом, який включав послідовні кроки:

II. Науковий напрям

- 1) попереднє проведення бесіди (розповіді) зі спортсменами за темою навчально-тренувального заняття;
- 2) ознайомлення спортсменів зі змістом гри;
- 3) розміщення кожного з гравців за окремим ПК;
- 4) надання допомоги (за необхідності) спортсменам у процесі проходження гри;
- 5) визначення переможця за комплексом чинників (швидкість вирішення завдання, кількість зроблених помилок тощо);
- 6) аналіз та обговорення результатів гри із зазначенням переваг та недоліків дій учасників.

В роботі використовувалися наступні **методи дослідження**:

- теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел та інформаційної мережі Інтернет;
- педагогічне спостереження для здійснення аналізу організації навчально-тренувального процесу з теоретичної підготовки спортсменів;
- педагогічний експеримент, спрямований на перевірку ефективності авторських інтерактивних засобів теоретичної підготовки щодо впливу на рівень теоретичної підготовленості спортсменів;
- педагогічне тестування для встановлення рівня теоретичної підготовленості спортсменів;
- методи математичної статистики: для визначення достовірності відмінностей між показниками 1-го та 2-го зрізу тестування спортсменів використовувався критерій знаків (Sign test). Цей критерій є непараметричним і був використаний через те, що отримані дані не підлягають закону нормального розподілу [7].

Результати дослідження та дискусія. У результаті тридцяти тижневих занять у групі ЕГ₁ за усіма окремо взятими розділами знань статистично вірогідних змін рівня теоретичної підготовленості спортсменів не виявлено, хоча варто відзначити помітну тенденцію до його зростання.

На противагу цьому, у групі ЕГ₂, де під час навчально-тренувальних занять із теоретичної підготовки крім засобів і методів, передбачених навчальною програмою для цього етапу підготовки, застосовувалися ще й авторські інтерактивні засоби теоретичної підготовки веслувальників, по завершенні педагогічного експерименту виявлено статистично вірогідне зростання рівня теоретичної підготовленості за усіма розділами знань (рис. 1.).

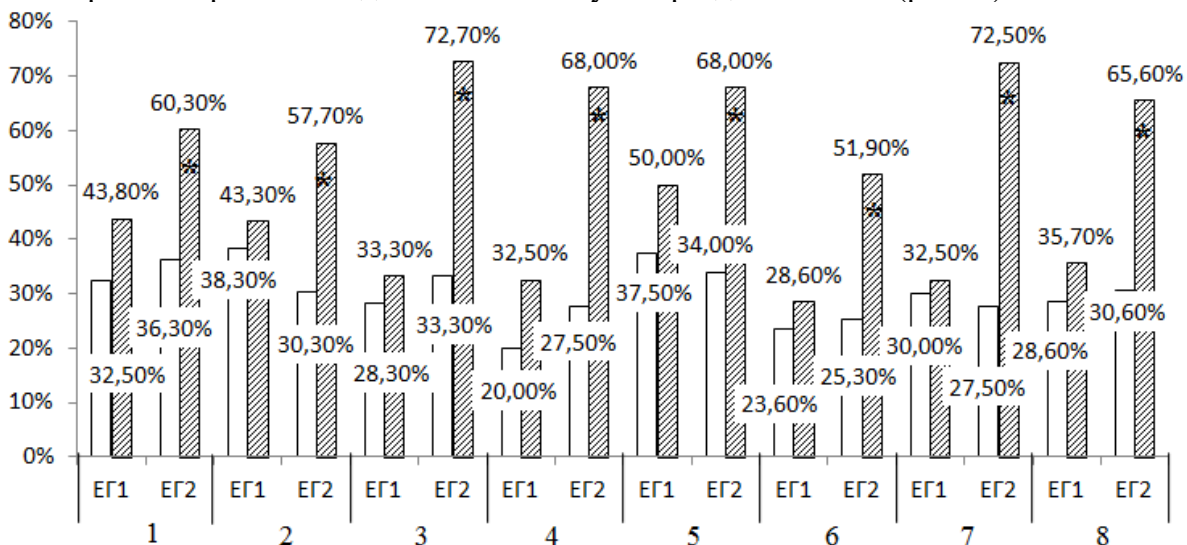

Рис. 1. Показник теоретичної підготовленості спортсменів на етапі попередньої базової підготовки, відсоток правильних відповідей (ЕГ₁, n=20 та ЕГ₂, n=22):

- – до початку тренувань;
- ▨ – через 30 тижнів від початку тренувань;

* – $p < 0,05$ – вірогідність відмінності показників відносно вихідних даних.

Розділи знань:

- 1 – Історія веслування на байдарках і каное як виду спорту;
- 2 – Гуманітарні та соціалізуючі знання у підготовці спортсменів;
- 3 – Зміст спортивної підготовки;
- 4 – Загальні основи підготовки спортсменів;
- 5 – Змагальна діяльність;
- 6 – Медико-біологічні основи спортивної підготовки;
- 7 – Матеріально-технічне забезпечення;
- 8 – Правила техніки безпеки.

Незважаючи на те, що у групі ЕГ₁ за усіма окремо взятими розділами знань статистично вірогідних змін рівня теоретичної підготовленості спортсменів не виявлено, проте встановлено тенденцію до його зростання, яка й посприяла статистично вірогідному підвищенню загального рівня їх теоретичної підготовленості.

Так, через тридцять тижнів від початку тренувань рівень теоретичної підготовленості веслувальників у групі ЕГ₁ за різними розділами знань коливається в межах від 2,5 % до 12,5 %.

На противагу цьому, через тридцять тижнів від початку педагогічного експерименту у групі ЕГ₂ під час навчально-тренувальних занять із застосуванням авторських інтерактивних засобів теоретичної підготовки виявлено не лише статистично вірогідну різницю за кожним із запропонованих розділів знань відносно початкового рівня, а й значно вищий загальний рівень теоретичної підготовленості спортсменів (у відсотковому співвідношенні), порівняно з групою ЕГ₁.

Найвище зростання рівня обізнаності спортсменів на етапі попередньої базової підготовки, що становить 45,0 % ($p < 0,05$), встановлено у групі ЕГ₂ за розділом знань «Матеріально-технічне забезпечення», який на цьому етапі підготовки був представлений темами «Спортивний інвентар. Правила збереження та експлуатації», «Вимоги до місць проведення занять та змагань» та «Екіпіровка спортсмена».

Водночас, за розділом знань «Загальні основи підготовки спортсменів», що був представлений темою «Втома та відновлення», зареєстровано зростання рівня теоретичної підготовленості на 40,5 % ($p < 0,05$), а за розділом «Зміст спортивної підготовки», за яким до вивчення було запропоновано теми «Формування знань про техніку виду спорту» та «Формування знань про особливості фізичної підготовки спортсменів», підвищення рівня теоретичної підготовки становить 39,3 % ($p < 0,05$). Високий рівень обізнаності за вище зазначеними розділами можна пояснити не лише застосуванням інноваційних засобів навчання, але й практичним застосуванням набутих знань.

За іншими розділами знань зростання рівня теоретичної підготовки спортсменів групи ЕГ₂ коливається від 24,0 % ($p < 0,05$) до 35,0 % ($p < 0,05$).

Висновки. Тренування, під час яких застосовувалися лише засоби теоретичної підготовки, рекомендовані навчальною програмою [5], виявилися малоефективними за більшістю розділів знань на етапі попередньої базової (ЕГ₁) підготовки спортсменів.

На противагу цьому, заняття, під час яких, окрім передбачених навчальною програмою засобів, застосовувалися також ігрові засоби теоретичної підготовки, сприяли вірогідному підвищенню рівня теоретичної підготовленості за усіма запропонованими для етапу попередньої базової (ЕГ₂) підготовки розділів знань.

Незважаючи на те, що за більшістю розділів знань спортсменів (ЕГ₁), у процесі теоретичної підготовки яких використовувалися лише засоби, рекомендовані навчальною програмою, статистично вірогідного зростання рівня освіченості веслувальників не встановлено, нами зареєстровано статистично вірогідне підвищення загального рівня теоретичної підготовленості спортсменів.

Навчально-тренувальні заняття із застосуванням інтерактивних засобів виявилися

ефективнішими, ніж заняття, на яких використовувалися лише рекомендовані навчальною програмою засоби теоретичної підготовки.

Заняття із застосуванням інтерактивних засобів теоретичної підготовки більшою мірою сприяли підвищенню загального рівня теоретичної підготовленості юних веслувальників на етапі попередньої базової підготовки – до 60,5 % ($p < 0,05$), ніж заняття, на яких використовувалися лише рекомендовані навчальною програмою засоби теоретичної підготовки – до 36,2 % ($p < 0,05$).

Перспективи подальших пошуків у цьому напрямку передбачають, розробку та експериментальну перевірку авторських інтерактивних засобів теоретичної підготовки, які сприятимуть підвищенню рівня теоретичної підготовленості спортсменів на різних етапах підготовки в циклічних видах спорту.

Список літературних джерел

1. Богуславська В., Бріскін Ю., Пітин М. Напрями застосування новітніх інформаційних технологій в галузі фізичної культури і спорту. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017. Вип. 2. С.16-20.
2. Богуславська В. Пріоритетність засобів теоретичної підготовки в циклічних видах спорту (на матеріалі опитування тренерів-викладачів). Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць. 2017. Вип. 4 (23). С. 9-13.
3. Богуславська В.Ю. Інформаційні технології нової парадигми освіти у фізичній культурі і спорті. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць. 2017. Вип. 3. С. 19-24.
4. Богуславська В.Ю. Пріоритетність засобів теоретичної підготовки в циклічних видах спорту (на матеріалі опитування спортсменів). Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія № 15. "Науково-педагогічні проблеми фізичної культури" "фізична культура і спорт" зб. наукових праць. 2017. Вип. 9(91). С. 15-18.
5. Веслування на байдарках і каное та веслувальний слалом: навч. прогр. для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та училищ олімпійського резерву / Воронцов Ю.О., Маслачков Ю.М., Чередниченко О.О., Шептицький В.В., Сімановський А.Б., Віхляєва Т.М., Ковальов Ю.О., Бучма О.О., укладачі. Київ. 2007. 104 с.
6. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 9 січня 2007 року № 537-16 Дата оновлення: 18.12.2019. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=537-16> (дата звернення 01.06.2020).
7. Костюкевич В.М., Воронова В.І., Шинкарук О.А., Борисова О.В. Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт): навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан – ЛТД», 2016. 554 с.
8. Пітин М.П. Теоретична підготовка в спорті: монографія. Львів: ЛДУФК. 2015, 372 с.
9. Пітин М.П., Бріскін Ю.А., Богуславська В.Ю. Теоретико-методичні основи управління теоретичною підготовкою спортсменів у системі багаторічного удосконалення. Теоретико-методичні основи управління процесом підготовки спортсменів різної кваліфікації: колективна монографія. За заг. ред. В. М. Костюкевича. Вінниця: ТОВ «Планер». 2017, с. 56-85.

References

1. Bohuslavskaya V., Briskin Y., Pityn M. (2017). Directions of application of the latest information technologies in the field of physical culture and sports. Dnipro Sports Bulletin. Vol. 2. P.16-20. [in Ukrainian].
2. Boguslavskaya V. (2017). Priority of theoretical training in cyclical sports (based on a survey of trainers-teachers). Physical culture, sports and health of the nation: coll. of sci. works. Vol. 4 (23). Pp. 9-13. [in Ukrainian].
3. Boguslavskaya V.Yu. (2017). Information technologies of a new paradigm of education in physical culture and sports. Physical culture, sports and health of the nation: coll. of sci. works. Vol. 3. pp. 19-24. [in Ukrainian].
4. Boguslavskaya V.Yu. (2017). Priority of means of theoretical training in cyclic sports (on the material of the survey of athletes). Scientific journal of the Drahomanov National Pedagogical University. Ser. 15. "Scientific and pedagogical problems of physical culture" physical culture and sports: coll. of sci. works. Vol. 9 (91). Pp. 15-18. [in Ukrainian].
5. Vorontsov Y.O., Maslachkov Y.M., Cherednicheko O.O., Sheptytskyi V.V., Simanovskyi A.B., Vikhlyayeva T.M., Kovaliov Y.O., Buchma O.O., comps. (2007). Kayaking, canoeing and rowing slalom: textbook. progr. for children and youth sports schools, specialized children and youth schools of the Olympic reserve, schools of higher sportsmanship and schools of the Olympic reserve. Kyiv. 104 p. [in Ukrainian].
6. Law of Ukraine "On Basic Principles of Information Society Development in Ukraine for 2007–2015" of January 9, 2007, № 537-16 Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=537-16> [in Ukrainian].
7. Kostyukevych V.M., Voronova V.I., Shynkaruk O.A., Borysova O.V. (2016). Fundamentals of research work of undergraduates and graduate students in higher educational institutions (specialty: 017 Physical Culture and Sports): textbook. Vinnytsia: Nilan Ltd. 554 p. [in Ukrainian].
8. Pitin M.P. (2015). Theoretical training in sports: a monograph. Lviv: LSUFK. 372 p. [in Ukrainian].
9. Pitin M.P., Briskin Y.A., Boguslavskaya V.Y. (2017). Theoretical and methodological bases of theoretical training management of athletes in the system of long-term improvement. In: V.M. Kostyukevych, ed. Theoretical and methodological foundations of managing the process of training athletes of different qualifications: a collective monograph. Vinnytsia: Planer LLC. p. 56-85. [in Ukrainian].
10. Platonov V.N. (2015) Sy'stema podgotovky`

10. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник [для тренеров]: в 2 кн. К.: Олимп. лит. Кн. 1., 2015. 680 с.
11. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI (зі змінами і доповненнями). Відомості Верховної Ради України. Дата оновлення: 11.08.2019 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17> (дата звернення 01.06.2020).
12. Bohuslavskaya Viktoria. Priority of theoretical preparation for cyclic sports (on the material of examination of sportsmans and trainers). *Studies in Sport Humanities* 2017. No. 21. P. 29-36. DOI: 10.5604/01.3001.0011.7038
13. Briskin Yu., Pityn M., Zadorozhna O., Smyrnovskyy S., Semeryak Z. Technical devices of improvement the technical, tactical and theoretical training of fencers. *Journal of Physical Education and Sport*. 2014. Vol. 3. P. 337–341. DOI:10.7752/jpes.2014.03051
14. Cheban Y., Chebykin O., Plokhikh V., Massanov A. Mental resources for the self-mobilization of rowing athletes *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 2020. Vol 20 (3). P. 1580 – 1589. DOI:10.7752/jpes.2020.03216
15. Pityn M, Bohuslavskaya V, Khimenes Kh, Neroda N, Edeliyev O. Paradigm of theoretical preparation in sports. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 2019. Vol. 19 (6). P. 2246-2251. DOI:10.7752/jpes.2019.s6338
16. Pityn M. Features of theoretical training in combative sports. *Journal of Physical Education and Sport*. 2013. Vol. 13 (2). Pp. 195–198. DOI:10.7752/jpes.2013.0203
17. Torrents C, Balagué N. Dynamic systems theory and sports training. *Education. Physical Training. Sport*. 2006. No. 13.
- sportsmenov v oly`mpy`jskom sporte. Obshhaya teory`ya y` ee prakty`chesky`e pry`lozheny`ya: uchebny`k [dlya trenerov] : v 2 kn. K.: Oly`mp.ly`t. Kn. 1.. 680 s.
11. On priority areas of innovation in Ukraine: Law of Ukraine of 08.09.2011 № 3715-VI (as amended). Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>. [in Ukrainian].
12. Bohuslavskaya Viktoria. (2017). Priority of theoretical preparation for cyclic sports (on the material of examination of sportsmans and trainers). *Studies in Sport Humanities* No. 21. P. 29-36. DOI: 10.5604/01.3001.0011.7038 [in English].
13. Briskin Yu., Pityn M., Zadorozhna O., Smyrnovskyy S., Semeryak Z. (2014). Technical devices of improvement the technical, tactical and theoretical training of fencers. *Journal of Physical Education and Sport*. Vol. 3. P. 337–341. DOI:10.7752/jpes.2014.03051 [in English].
14. Cheban Y., Chebykin O., Plokhikh V., Massanov A. (2020). Mental resources for the self-mobilization of rowing athletes *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, Vol 20 (3). P. 1580 – 1589. DOI:10.7752/jpes.2020.03216 [in English].
15. Pityn M, Bohuslavskaya V, Khimenes Kh, Neroda N, Edeliyev O. (2019). Paradigm of theoretical preparation in sports. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, Vol. 19 (6). P. 2246-2251. DOI:10.7752/jpes.2019.s6338 [in English].
16. Pityn M. (2013). Features of theoretical training in combative sports. *Journal of Physical Education and Sport*. Vol. 13 (2). Pp. 195–198. DOI:10.7752/jpes.2013.02032 [in English].
17. Torrents C, Balagué N. (2006). Dynamic systems theory and sports training. *Education. Physical Training. Sport*. No. 13. [in English].

DOI: 10.31652/2071-5285-2020-9(28)-132-137

Відомості про автора:

Богуславська В.Ю.; orcid.org/0000-0003-3609-5518; vik.bogusl@gmail.com; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, Вінниця, 21000, Україна.